

Mirall de joglaria

Entre pols i vents, entre neus i el temps de sega,
per trobar les fonts del secret riu que el cor rega,
vaig ser explorador per terres desconegudes.

“Paisatge de joglaria”

Durant bona part dels anys noranta, havia estat viatjant i cantant per Espanya, encara seguint el solc de 1982, quan vaig escriure unes cançons en castellà per cantar-les amb un grup que es diria Primavera Negra, nom i idea sorgits a Madrid en una minúscula habitació d'una pensió. Aquell dia s'iniciava un llarg itinerari, moltes vegades amb la sensació que pot tenir un mariner quan segueix el camí que li dicta la brúixola en lloc de l'instint. La carretera t'adorm. De vegades, amb un somni dolç; altres, és com una droga que ocupa el lloc de la teva voluntat.

Un dia de tardor de 1996 havia estat cantant a Vigo, el darrer d'una sèrie de concerts per diferents ciutats de Galícia. Després del concert vaig anar a fer un tomb pel port. La mar negra, els vaixells com ombres gegantines i fantasmals, la llum intermitent d'un

far llunyà... Vaig sentir el desig d'embarcar-me en el vaixell que anés més lluny i no tornés fins d'aquí a molts anys. El camí que havia estat seguint havia arribat a un cul-de-sac. Més endavant, ja no hi havia pas; i, si n'hi havia, era tortuós i incert i no em venia de gust seguir-lo.

A l'hostal, hi érem jo i l'insomni. Assegut al llit, a les fosques, tocava la guitarra esperant que es fes de dia. Cada acord, cada nota, no feien més que endinsar-me en la nit, que m'anava mostrant la seva gola inquietant, i jo m'hi anava submergint. Fins que, de sobte, entre les ombres d'una arbreda, va aparèixer una dona. Duia una corona de flors, un vestit de fina gasa i la flauta de Pan en una mà. Bella com la bellesa. Em va dir "si vols venir...". Vaig seguir-la, ¿què podia fer si no tenia on anar?

Em va portar a una festa nocturna, amb foguera, noies maques i bons licors, dels que fan somiar. Vam estimar-nos sobre l'herba. A la matinada, va acompanyar-me a la vella carretera dels antics traginers de cançons que havien fet de la nostàlgia tota una filosofia de vida, la que en aquell mateix moment se'm va gravar a la mirada, al cor, a les cançons i a les històries que a partir d'aquell dia escriuria i cantaria perquè entressin,

si ho mereixien, a formar part del cançoner d'aquella profunda i immemorial tradició.

Com tremola el cor als vostres brancs,
d'aquest que sap el cant feliç
i mai serà un cantaire vil.

RAIMBAUT D'AURENGA, "La flor inversa"

Va ser com trobar la font d'on brolla la música. De compondre anant a buscar una idea en llocs poc naturals i fora de mi, a deixar-la fluir sentint que les cançons m'arribaven d'algun lloc, amb un estrany esperit tel·lúric, com visions. Em sentia com si hagués arribat a un terreny inexplorat, com un pioner, endinsant-me en territoris virginals d'on brollaven cançons, històries sense temps. I em fascinava.

Salvatge jardí,
per dins laberint,
on pots descobrir
tot el que està escrit.
Poetes i mags,
donzell i cascall.

Sempre he cregut que les cançons han de tenir algun tipus de lligam, de connexió amb el lloc al qual pertany i, encara que només sigui un somni, fer-te'n

ciudadà. Llavors és quan adquireixen força. I les veus, melodies, vibracions, testimonis escrits, pintats, tallats, que reverberen a l'aire que respires, que et pugen pels peus, si estàs connectat, reben l'ànima. I, quan aquesta herència espiritual la cases amb la contemporaneïtat i les influències que t'arriben, vinguin d'on vinguin, parlin la llengua que parlin, quan *mantens el pas guanyat*, que deia Rimbaud, et fas modern i et sents viu, tu i les cançons.

Aquí, vora la llar,
cantarem per nosaltres
i pels estels que hi ha entre les branques.
Som els desemparats,
masovers dels llegats
que arribem en carrossa
de les entranyes de l'olivera.

És en aquesta llar que van néixer aquestes cançons, una col·lecció que encara no s'ha acabat. De moment, aquí hi ha, recollides en aquest llibre, totes les que he publicat des de l'any 1998, començades a escriure l'endemà del dia que vaig tornar de Vigo, al meu paisatge de joglaria.

Creuant deserts, jardins d'arenes,
i remots llacs ocults en boscos blancs,
hi ha el prat on els ramats de llunes
pasturen flors pels daurats camps.

A l'autopista de la informació

No és un Estat Major clandestí,
sinó de la nova era el cim.

Immune a les classes populars.

Benestar a canvi d'esclaus.

Si volíem el món i el volíem ja,

ara és per fi a les seves mans.

Pous de silenci en una pantalla,

a la xarxa elèctrica planetària,

on el cel és mut i no hi ha codis:

espectres translúcids, pensaments mecànics.

A l'autopista de la informació,

el cor al museu en un racó tot fosc.

I al fons d'una oblidada presó

són enterrats els que no sumen prou,

mentre el poder no troba obstacles

connectat a l'infern a través de cables.

Soldats de l'economia irracional

et tanquen a casa perquè ells visquin en pau.

I ens deixen el paraigua quan fa sol.
Més tard ens el faran pagar si plou.
Curtcircuit entre ells i tu,
ments adormides, segle de difunts.
Si volíem el món i el volíem, ja,
camina de nit enmig d'uns refugiats.

Diumenge al matí

És diumenge al dematí
en una petita plaça al nucli antic.
Restes de vòmits i sang.
Dues dones descansen en un banc,
i un vell gitano dorm
dins d'un cotxe rovellat.

Una càmera filmant.
Una noia a qui tot l'està matant,
em mira i rebo l'avís,
gràcilment, i escup sobre el pedrís.
La misèria llueix,
duu el seu millor vestit,
diumenge al matí.

És diumenge al dematí
i el sol sembla que també surt aquí.
El riu passa indiferent
per aquells que tenen els ulls transparents.
I com hi ha reis servils,
hi ha vagabunds d'esperit alterós.

Al barri dels estrangers
es mor tot un segle ple de presoners,
al carrer Maledicció,
al districte de la Desesperació.
I un gos anònim dorm,
i jo faig volar un colom,
diumenge al matí.

Fred món

Verd
roig
i horitzó
amb els ulls a l'infinit
cap on vaig avançant
dins del fred,
fred món.

Fred món,
et sento udolar;
fred món,
has llençat les claus.

El meu nom
el crida el vent
cap al desconegut encís,
per on vaig recollint
les flors
del temps.

Fred món.
Et sento udolar;
fred món,
has llençat les claus.

Jonc amarg,
plor secret
que els lladres
no volen robar.
Cel difús,
fum de precés,
veniu amb mi
a vaguejar.

Fred món,
et sento udolar;
fred món,
has llençat les claus.

Sumari

Mirall de joglaria	5
<i>La cançó de l'udol</i>	9
A l'autopista de la informació	12
Diumenge al matí.....	14
Fred món	16
Insolació.....	18
La cançó de l'udol	20
Mitjanit.....	22
Terra seca	24
<i>Deserts</i>	27
Des del meu finestral	29
A la cruïlla del tot i del no-res.....	32
Cap de Creus.....	34
El genet	36
I Déu creà el rodamon.....	38
La balada de Nick Drake	40
La resistència	42
Pàl·lid estel	43
Per Sant Blai	45
Rapsòdia	48
<i>Xavier Baró canta Arthur Rimbaud</i>	53
Camí d'escardot	55
<i>Cançons del temps de destrals</i>	57

Albada còsmica	60
Adeu, Sofia.....	62
Als aiguamolls de la Clamor Amarga	63
Contraban.....	67
Desbandada de vels	69
On la boira em porti	71
Paisatges	73
Pels peatges de l'imperi.....	74
Quan vivia a la ciutat dels amants.....	76
Temps de destrals	78
<i>Flors de joglaria</i>	83
A la terra de l'antiga alegria.....	85
Entre les tempestats	87
Festa.....	89
Flors i violes	91
La caiguda de Lleida.....	93
Matinada de Sant Joan	96
Paisatge de joglaria	98
Seguint un estel.....	100
<i>Lluny del camí ral</i>	103
El mag de l'envelat	105
La casa que jo vull	106
Miro amb els meus ulls	108
Murs de silenci	110
Una nit als aiguamolls	112
<i>La màgica olivera</i>	115

L'arrel, la branca, l'arbre.....	117
La catedral de joglaria	118
Lo nostre canal d'Urgell	120
Una història del Montsec	122
<i>Allau d'estrelles solitàries.....</i>	127
Allau d'estrelles solitàries	130
Daus negres.....	132
Les noies treballadores	134
<i>Xavier Baró i Renaldo i Clara</i>	135
Teatret.....	137
Carla	138
<i>I una fada ho trasmuda.....</i>	139
Botes catalanes	141
Cançó índia de mitjanit.....	143
Desbordament.....	145
Les flors de l'estany	148
Lligat al timó	151
Per les aigües de Dublín	152
Posa un bes als meus llavis	154
Rosa dels vents	156
Vora un dolmen	157
<i>Primavera a la tardor.....</i>	161
A galeres.....	164
Havanera dels nois que marxen a la Guerra de Cuba.....	166
Primavera a la tardor	168

<i>La veu de la muntanya</i>	173
Subterranean sun.....	175
Princesa del castell deshabitat	177
Berlín	179
La veu de la muntanya.....	181
Mapa de la nit	183
Un port on ancorar	185
I entre oliveres somiar.....	187
Barrancs	189
<i>Cançons inèdites</i>	191
Terra seca n.º 2 / A peu per les Garrigues.....	193
Les llums de la ciutat	194
Cor meu.....	196
Cristòfol, tot blanc	198
Els àngels vora el teu llit (cançó de bressol)....	200
Tayir.....	201
Festa dels enllunats	203
Janabruna (ball de bruixes)	206
El tren sucrer	208
Glops de fel.....	210
Tu, jo i el bruixot	212
Rèquiem / 14 de novembre de 2016 (Per una rosa)	214
La rara flor	216
Cant bucòlic n.º 2 / cascall	217
Cant bucòlic n.º 3	218

Al circ dels amants.....	219
<i>L'envelat</i>	221
I. Els joves guerrers.....	223
II. L'orquestra	226
III. Primavera.....	229

© del text: Xavier Baró Simó, 2020
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2021
Sant Salvador, 8 – 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: maig de 2021
ISBN: 978-84-1303-271-9
DL: L 220-2021
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S L
www.bobala.cat

← imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.